

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRIORITETINIŲ AUKŠTŲJŲ TECHNOLOGIJŲ EKONOMIKOS SRIČIŲ VYSTYMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

**I SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Šio įstatymo paskirtis ir uždaviniai

1. Šiuo įstatymu yra apibrėžiama prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtros valstybinės politikos formavimo pagrindinės nuostatos bei įgyvendinimo principai. Tokia valstybės politika padėtų Lietuvai efektyviai išnaudoti turimą aukštojo mokslo bei mokslinių tyrimų potencialą ir sukurtų prielaidas sparčiai svarbiausių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtrai.

2. Įstatymas apibrėžia valstybės prievolę išskirti prioritetines aukštųjų technologijų sritis, jų plėtojimui sutelkti studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, rizikos kapitalo, užsienio kapitalo investicijų pritraukimo išteklius, siekiant užtikrinti sparčią industrinę plėtrą.

3. Įstatymas nustato, kad plėtodama prioritetines aukštųjų technologijų ekonomikos sritis valstybė turi siekti sukurti šiose srityse konkurencingus specializuotus Šiaurės-Baltijos regiono aukštųjų technologijų klasterius bei pasiekti, kad šis ekonomikos potencialas iki 2025 metų išaugtų ne mažiau kaip 4 kartus.

2 straipsnis. Šio įstatymo sąvokos

1. **Prioritetinės aukštųjų technologijų ekonomikos sritys** – aukštųjų technologijų sritys, kuriose Lietuvoje jau yra sukurta didžiausia kritinė masė pasaulinio lygmens mokslinių tyrimų, inovacijų ir jų pagrindu yra išplėtos pramonės šakos, sukuriančios didžiausią santykinę bendrojo vidaus produkto dalį ir galinčios toliau didinti srities įnašą į bendrą ekonomikos augimą.

2. **„Sumanios specializacijos“ strategija** – Vyriausybės patvirtinta valstybės paramos (ES fondų lėšomis) moksliniams tyrimams ir inovacijoms strategija, kurią kurdamą Lietuva, kaip ir kitos Europos Sąjungos šalys, nustatė savo mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros (MTEP) ir inovacijų prioritetus, atsižvelgdama į turimus ar galimus konkurencinius pranašumus.

3. **Sugrįžtančių mokslininkų paralelinė laboratorija** – iš užsienio grįžusių Lietuvos mokslininkų laboratorija, kuri yra sukurta kaip tiksli to mokslininko naudotos laboratorijos užsienyje kopija.

4. **Kompleksinė aukštųjų technologijų srities plėtros programa** – valstybės įgyvendinama konkrečios prioritetinės aukštųjų technologijų srities plėtros programa, kuri jungia šiai sričiai reikalingų žmogiškųjų išteklių, mokslinių tyrimų, mokslo tyrimų infrastruktūros, finansavimo mechanizmų ir investicijų pritraukimo priemonių įgyvendinimą.

5. **Talentų viza** – palengvintos sąlygos ir supaprastintos procedūros į šalį atvykti aukštos kvalifikacijos specialistams, kurie dirbs valstybės nustatytoje prioritetinėse aukštųjų technologijų sričių įmonėse.

II SKIRSNIS

STRATEGINIS VALSTYBĖS TIKSLAS IR ESMINĖS SĄLYGOS JAM PASIEKTI

3 straipsnis. Valstybės ekonominės politikos prioritetinėse aukštųjų technologijų ekonomikos srityse vizija – konkurencingų specializuotų Šiaurės-Baltijos regiono aukštųjų technologijų klasterių sukūrimas

1. Atsižvelgiant į šalies ekonomikos vystymosi tendencijas svarbiausias artimiausio dešimtmečio Lietuvos iššūkis yra pasiekti, kad bendras ekonomikos našumo augimas viršytų darbo jėgos kainos augimą, tuo būdu užtikrinant spartų Lietuvos ekonomikos konkurencingumo augimą, eksporto didėjimą ir tolygų socialinės gerovės artėjimą prie europietiško lygmens. Tolesnis šalies konkurencingumo bei socialinės gerovės augimas įmanomi tik nuosekliai plėtojant aukštos pridėamosios vertės aukštųjų technologijų ekonomiką.

2. Strateginiu valstybės ekonominės politikos tikslu laikyti spartų prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtojimą, tam sutelkiant reikalingus išskirtinius valstybės finansinius, institucinius, mokslo tiriamuosius, užsienio investicijų pritraukimo bei kitus reikalingus išteklius.

3. Pasiremdama geriausia pasauline patirtimi Lietuva iki 2025 metų Šiaurės-Baltijos regione turi įsitvirtinti kaip šiame įstatyme išskirtų prioritetinių aukštųjų technologijų sričių lyderė, turinti globaliai konkurencingus šių prioritetinių sričių aukštųjų technologijų klasterius.

4 straipsnis. Strateginio valstybės tikslo plėtojant inovatyvią aukštųjų technologijų ekonomiką pagrindinis veiklos rodiklis

Strateginio valstybės tikslo plėtojant aukštųjų technologijų ekonomiką pasiekimo pagrindinis veiklos rodiklis – iki 2025 metų pasiekti, kad prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse sukuriama bendrojo vidaus produkto dalis ir darbo vietų skaičius būtų ne mažiau kaip 4 kartus didesni nei yra 2017 metais.

5 straipsnis. Prioritetinės aukštųjų technologijų ekonomikos sritys

1. Atsižvelgiant į Lietuvoje jau susiformavusias mokslinių tyrimų ir jų plėtros, inovacijų kūrimo ir jų industrinio įgyvendinimo, užsienio kapitalo pritraukimo, sukuriama bendrojo vidaus produkto ir eksporto potencialo, kvalifikuotos darbo jėgos parengimo bei kitas svarbias tendencijas, susietas su labiausiai išsiplėtojusiomis aukštųjų technologijų ekonomikos sritimis, prioritetinėmis pripažįstamos šios aukštųjų technologijų sritys:

- 1) informacinės technologijos, jų infrastruktūros vystymas ir skaitmeniniai sprendimai;
- 2) gyvybės mokslų technologijos (biotechnologijos, farmacija, medicinos inžinerija);
- 3) fotonika.

2. Šis aukštųjų technologijų prioritetinių sričių sąrašas turi būti peržiūrimas kas 5 metai ir gali būti papildytas arba pakeistas motyvuotu Vyriausybės siūlymu.

6 straipsnis. Prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių finansavimas

1. Iki 2025 metų kiekvienais metais studijų ir mokslinių tyrimų finansavimui šiame įstatyme apibrėžtose prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse iš valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšų skiriama 15 - 30 proc. daugiau lėšų nei prieš tai buvusiais metais. Lėšos skiriamos kompleksinių šių sričių plėtros programų įgyvendinimui, užtikrinant, kad prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse būtų sutelkti reikalingi studentų, mokslininkų ir kvalifikuotos darbo jėgos žmogiškieji ištekliai.

2. Vyriausybė užtikrina, kad pradėdant nuo 2018 m. liepos 1 d., ne mažiau kaip 80 proc. „Sumanios specializacijos“ strategijai finansuoti numatytų ES struktūrinės paramos lėšų bus skiriama

programoms ir projektams, susijusiems su šiame įstatyme apibrėžtomis prioritetinėmis aukštųjų technologijų sritimis ir šių sričių Kompleksinių plėtros programų finansavimu.

7 straipsnis. Valstybės ekonominės politikos prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse formavimas ir įgyvendinimas

1. Valstybės ekonominės strategijos prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse įgyvendinimo politiką, kuri apimtų mokslinių tyrimų bei eksperimentinę plėtrą, inovacijų kūrimą, kvalifikuotos darbo jėgos parengimą, finansinių instrumentų kūrimą, investicijų pritraukimą, formuoti ir prižiūrėti turi vienas ministras ir jo valdoma ministerija.

2. Vyriausybė įpareigojama iki 2018 m. kovo 1 d. pateikti Vyriausybės įstatymo pataisas, kuriose būtų nustatyta, kuri jau veikianti arba naujai įsteigiama ministerija, turi įgyvendinti šias nuostatas.

8 straipsnis. Vyriausiojo mokslininko agentūra

1. Valstybės ekonominę politiką prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse įgyvendina prie atsakingos ministerijos įsteigta Vyriausiojo mokslininko agentūra. Agentūra steigama sujungiant aukštųjų technologijų politikos srityse veikiančias institucijas (arba jų padalinius). Agentūros steigimo nuostatas, įgaliojimus bei finansavimą apibrėžia specialus įstatymas.

2. Pavesti Vyriausybei iki 2018 m. kovo 1 d. parengti ir pateikti Seimui svarstyti Vyriausiojo mokslininko agentūros įstatymo projektą, kuriame turi būti numatyta, kad tokia agentūra turi pradėti veikti nuo 2019 m. sausio 1d.

9 straipsnis. Lietuvos strateginių investicijų fondas

1. Valstybės ekonominei politikai įgyvendinti Vyriausybė, remdamasi geriausia Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EPBO) šalių patirtimi, įpareigojama įsteigti Lietuvos strateginių investicijų fondą (LSIF). Fondo steigimo nuostatas, įgaliojimus bei naudojamus išteklius apibrėžia specialus įstatymas.

2. LSIF skirtas finansuoti arba kofinansuoti valstybės strateginius infrastruktūrinius projektus, Lietuvoje veikiančių įmonių technologinį atsinaujinimą, mokslinių tyrimų komercializavimą ir inovacijų diegimą bei startuolių ekosistemos plėtrą.

3. LSIF veiklos biudžetą sudaro Europos Sąjungos, tarptautinių finansinių institucijų, valstybės biudžeto lėšos. Savo veikloje fondas naudoja inovatyvias finansinės inžinerijos priemones, prioritetu laikant investicijas į įmonių įstatinį kapitalą.

4. Pavesti Vyriausybei:

1) Iki 2018 m. kovo 1 d. pateikti Seimui svarstyti Lietuvos strateginių investicijų fondo įstatymo projektą.

2) Iki 2019 m. sausio 1 d. įsteigti Lietuvos Strateginių investicijų fondą (LSIF).

5. Fondas rengia kasmetines veiklas ataskaitas ir už savo veiklą atsiskaito Vyriausybei.

10 straipsnis. Kompleksinės programos, skirtos prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių ūkinei ir mokslinių tyrimų plėtrai

1. Vyriausybės tvirtinamos Kompleksinės prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių strateginės plėtros programos apibrėžia prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtojimui būtinas priemones ir nustatyti jų įgyvendinimo terminus. Programas rengia ir jų įgyvendinimą prižiūri Vyriausiojo mokslininko agentūra.

2. Kompleksinės prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtros programos apima tokias sritis:

1) prioritetinę žmogiškųjų išteklių bei joms reikalingų aukštojo mokslo bakalauro, magistro ir doktorantūros studijų plėtrą;

2) prioritetinį mokslinių tyrimų plėtojimą, reikalingų tyrėjų paiešką bei pritraukimą, skiriant sparčią plėtrą užtikrinantį finansavimą, apimantį specialias mokslininkų stažuotes, kviestinių profesorių pritraukimą į aukštąsias mokyklas, sugrįžtančių mokslininkų paralelinių laboratorijų kūrimą ir kitas priemones;

3) inovacijoms palankios ekosistemos, apimančios mokestinės aplinkos gerinimą, akseleratorių, mentorystės programų kūrimą, rizikos kapitalo fondus, startuolių finansavimo programas, kūrimą bei sparčią plėtrą.

4) prioritetinį gerų sąlygų, apimančių mokesťines lengvatas aukštą pridėtinę vertę kuriančiam verslui, finansinę paramą jo eksperimentinei bei industrinei plėtrai, šioje srityje veikiančio verslo plėtojimui reikalingų žemės sklypų infrastruktūros įrengimo kaštų padengimą bei kitas priemones, sukūrimą;

5) prioritetinį gerų sąlygų užsienio kapitalo investicijoms sukūrimą tobulinant VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ agentūros veiklą, diegiant mokesťines lengvatas, palengvintas įvažiavimo sąlygas aukštos kvalifikacijos darbuotojams ir užtikrinant viešųjų paslaugų atitikimą investuotojų poreikiams.

6) efektyvų dvišalį ir daugiašalį bendradarbiavimą su didžiausius pasiekimus prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse pasiekusiomis valstybėmis ir jų atitinkamomis institucijomis.

3. Vyriausiojo mokslininko agentūra iki 2019 m. sausio 1 d. įpareigojama parengti ir pateikti atsakingai ministerijai Kompleksines prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtros programas.

4. Už Kompleksinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtros programų įgyvendinimą Vyriausiasis mokslininkas kasmet atsiskaito Vyriausybei ir Seimui.

III SKIRSNIS

KOMPLEKSINIŲ AUKŠTŲJŲ TECHNOLOGIJŲ SRIČIŲ PLĖTROS PROGRAMŲ PAGRINDINĖS KRYPTYS

11 straipsnis. Kompleksinių aukštųjų technologijų sričių plėtros programų įgyvendinimas vykdant mokslinius tyrimus ir studijas

1. Siekiant sutelkti prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtrai reikalingus žmogiškuosius išteklius, Vyriausybė įpareigojama iki 2018 m. liepos 1 d., panaudojant „Sumanios specializacijos“ strategijos bei valstybės biudžeto lėšas, sukurti Vyriausiojo mokslininko agentūros administruojamą Prioritetinių aukštųjų technologijų sričių žmogiškųjų išteklių plėtros fondą, kuris užtikrintų finansavimą prioritetinių aukštųjų technologijų sričių studentams ir mokslininkams:

1) kasmetines specialias stipendijas bakalauro studijoms universitetuose, kurie pagal tarptautinius reitingus patenka tarp 50 aukščiausios reputacijos universitetų pasaulyje. Vienos bakalauro metinės stipendijos dydis turi būti ne mažesnis kaip metinė studijų įmoka bei pragyvenimo kaštai pasirinktame universitete.

2) kasmetines specialias stipendijas magistro studijoms universitetuose, kurie pagal tarptautinius reitingus patenka tarp 50 aukščiausios reputacijos universitetų pasaulyje. Vienos magistro metinės stipendijos dydis turi būti ne mažesnis kaip metinė studijų įmoka, pragyvenimo kaštai pasirinktame universitete;

3) kasmetines specialias stipendijas doktorantūros studijoms universitetuose, kurie pagal tarptautinius reitingus patenka tarp 50 aukščiausios reputacijos universitetų pasaulyje. Vienos

doktorantūros metinės stipendijos dydis turi būti ne mažesnis kaip metinė studijų įmoka, bei pragyvenimo kaštai pasirinktame universitete;

4) kasmetines specialias stipendijas kviestiniams profesoriams ir moksliniams tyrėjams iš universitetų, kurie pagal tarptautinius reitingus patenka tarp 50 aukščiausios reputacijos universitetų pasaulyje ir kurie sutartam ne trumpesniam kaip 5 metų laikui atvyksta dirbti į Lietuvą;

5) kasmetines specialias vienkartinės subsidijas, skirtas pasaulinio lygmens paralelinių laboratorijų perkėlimui į Lietuvą. Vienos subsidijos dydis negali viršyti 1 mln. eurų;

6) kasmetines įvairaus laikotarpio stažuočių stipendijų Lietuvos profesoriams, dėstytojams ir tyrėjams kvalifikacijos kėlimui ir mokslinių tyrimų plėtotei universitetuose, kurie pagal tarptautinius reitingus patenka tarp 50 aukščiausios reputacijos universitetų pasaulyje, ir pagal tarptautinius reitingus pirmaujančiuose mokslinių tyrimų centruose;

7) kasmetines specialias stipendijas, skirtas geriausiems mokslininkams, apsisprendusiems grįžti dirbti į Lietuvą.

12 straipsnis. Valstybinės inovacijų politikos įgyvendinimas

1. Siekiant Lietuvoje efektyviai įgyvendinti pažangią valstybinę inovacijų ir aukštųjų technologijų politiką, Vyriausybė kiekvienais metais įpareigojama finansuoti jos patvirtintą kiekį inovacijų politikos stažuočių stipendijų, kurios yra skiriamos inovacijų politikos formuotojų ir įgyvendintojų stažuotėms geriausią inovacijų politiką prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse įgyvendinančiose šalyse. Šios stipendijos taip pat gali būti skirtos ir šių sričių kitų šalių žymiausiems ekspertams, kurie gali būti kviečiami ilgalaikiam ekspertiniam darbui Lietuvoje.

2. Šią stipendijų programą įgyvendina Vyriausiojo mokslininko agentūra.

13 straipsnis. Pradinio finansavimo ir rizikos kapitalo fondai, mokestinės, talentų pritraukimo ir kitos ekonominei plėtrai būtinos priemonės

1. Tinkamam inovatyvaus verslo veiklos prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse finansavimui jo veiklos pradinėje stadijoje Vyriausybė įpareigojama sukurti tinkamą aplinką bei pritraukti tarptautinius specializuotus pradinio finansavimo ir rizikos kapitalo fondus, tam tikslui panaudojant LSIF lėšas.

2. Vyriausiojo mokslininko agentūrai sudaroma galimybė steigti bei kartu su užsienio partneriais valdyti prioritetinių aukštųjų technologijų sričių akseleratorių tinklą.

3. Remiantis geriausia kitų šalių patirtimi, Vyriausiojo mokslininko agentūra yra įpareigojama įgyvendinti industrinės plėtros programas, skatinančia partnerystę tarp pradedančio verslo ir šios srities sėkmingo verslo bei tarp mokslo tyrėjų ir verslo įmonių.

4. Remiantis pažangiausia Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EPBO) ir Europos Sąjungos šalių patirtimi Vyriausybė yra įpareigojama iki 2018 m. sausio 1 d. pateikti reikalingus įstatymų pakeitimus, siekiant Lietuvoje įgyvendinti pažangiausia, inovatyviai ekonomikai skatinti skirtą mokestinę aplinką.

5. Vyriausybė įpareigojama VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ agentūroje iki 2018 m. kovo 1 d. įsteigti specialų talentų pritraukimo padalinį, kuris rūpinsis lietuvių diasporos ir užsienio talentų prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse pritraukimu, jų atvykimo ir darbo Lietuvoje sąlygomis.

6. Vyriausybė įpareigojama iki 2018 m. kovo 1 d. pateikti reikiamų įstatymų pataisas, kad būtų įvesta speciali „Talentų“ viza aukštos kvalifikacijos profesionalų pritraukimui (supaprastinta speciali vizų išdavimo procedūra), kuri leis reikalingiems specialistams laikinai išduoti nacionalinę daugkartinę vizą (D) ir taip užtikrinti galimybę atvykti į Lietuvą bei čia įsidarbinti.

14 straipsnis. Palankios sąlygos užsienio investicijoms pritraukti

1. Vyriausybė užtikrina, kad agentūra „Investuok Lietuvoje“ iki 2018 m. liepos 1 d., derindama savo veiksmus su Vyriausiojo mokslininko agentūra, įsteigia specialų padalinį, skirtą stambių technologinių korporacijų investicijų pritraukimui prioritetinėse aukštųjų technologijų ekonomikos srityse.

2. Vyriausybei yra suteikiama teisė šio straipsnio 1 dalyje apibrėžtiems užsienio investuotojams siūlyti investicinių kaštų finansinį padengimą, kuris būtų ne didesnis nei per pirmuosius 5 naujai įsteigtos bendrovės veikimo metus į šalies biudžetą sumokamų mokesčių krepšelį. Tam tikslui turi būti numatytos lėšos specialioje valstybės biudžeto programoje.

3. Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybės yra įpareigojamos parengti rezervinius žemės sklypus investuotojams, kurie investuoja į Lietuvai prioritetinių aukštųjų technologijų sričių ekonomiką arba tyrimus.

IV SKIRSNIS

VALSTYBĖS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

15 straipsnis. Kasmetinė Vyriausiojo mokslininko agentūros ataskaita Seimui

1. Kasmetinėje Vyriausiojo mokslininko agentūros ataskaitoje Seimui turi būti pateikiama ataskaita apie šiuo įstatymu patvirtintos prioritetinių aukštųjų technologijų ekonomikos sričių plėtros strategijos įgyvendinimo pažangą, atsiskaitant už pagrindinių veiklos rodiklių pasiekimą. Jeigu kurie nors pagrindiniai veiklos rodikliai nėra pasiekti, turi būti pateikiama detali analizė, dėl kokių priežasčių jie nebuvo pasiekti ir kas bus keičiama strategijos įgyvendinimo politikoje, kad atsilikimas siekiant nustatytų svarbiausių pažangos rodiklių per artimiausią laikotarpį būtų įveiktas.

2. Ataskaitoje taip pat turi būti pateikti nauji metiniai strategijos įgyvendinimo prioritetai, planuojami jų pagrindiniai veiklos rodikliai bei išsamus veiklos planas.

3. Kasmetinėje Vyriausiojo mokslininko agentūros ataskaitoje taip pat turi būti pateikta informacija apie geriausią pasaulio patirtį teisinėmis, finansinėmis ir mokestinėmis priemonėmis skatinti startuolių veiklą, investicijas ir inovacijas, talentų pritraukimą prioritetinėse aukštųjų technologijų srityse. Vyriausiojo mokslininko agentūra savo ataskaitoje taip pat turi pateikti rekomendacijas, kokios nuostatos iš pateiktos geriausios pasaulinės patirties turi būti nedelsiant įgyvendintos Lietuvoje.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Andrius Kubilius

Dainius Kreivys